

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	23 Gorffennaf 2019
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet dros Blant a Chefnogi Teuluoedd
Pwrpas:	Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dilwyn Morgan
Swyddog Cyswllt:	Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Blant a Chefnogi Teuluoedd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o dŷm rheoli'r Adran Blant a Chefnogi Teuluoedd, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r Pwyllgor Craffu.
- 1.3 Yn gyffredinol rwy'n hapus gyda chynnydd prosiectau yr arweinir arnynt o fewn Cynllun y Cyngor a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt. Serch hynny, daeth yn amlwg y bydd cryn her i geisio gwireddu'r cynlluniau arbedion oedd wedi eu rhaglennu ar gyfer yr Adran. Y rheswm pennaf am hynny, yn anffodus, yw oherwydd y galw cynyddol sydd arnom i dderbyn mwy o blant i mewn i ofal y Cyngor.

2 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3 PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023

3.1 Cefnogi Llesiant Pobl

Hyd at ddiwedd Mawrth eleni bu'r Cyngor yn cefnogi ein trigolion mwyaf bregus drwy ganolbwyntio ar geisio lleddfu effaith tlodi drwy gynnig cefnogaeth ar faterion megis budd-daliadau a dod ag unigolion yn ôl i

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

mewn i fyd gwaith. Ers dechrau Ebrill mae ein ffocws wedi newid, a bwriad y cynllun 'Cefnogi Llesiant Pobl' yw taflu'r rhwyd yn ehangach a chynnig cefnogaeth ar ystod o feysydd ychwanegol megis anawsterau magu teulu, byw'n iach ac actif, unigrwydd a cham-ddefnyddiol sylweddau ac alcohol. Rydym eisoes wedi cychwyn ar waith y flwyddyn o ddod i gytundeb ar y cyfeiriad, sgôp a rhaglen waith 'Cefnogi Llesiant Pobl' er mwyn sicrhau ein bod ni'n gwneud y gorau o'r adnoddau sydd gennym i ddiwallu anghenion yn gynnar, cyd-gynllunio gwasanaethu ac ymyraethau priodol, ac ystyried effeithlonrwydd ein trefniadau darparu presennol. Mae rhaglen waith gynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn eisoes yn dwyn ffrwyth, megis cychwyn tracio a symleiddio'r systemau ymgeisio am grantiau er mwyn ei gwneud hi'n haws ac yn gynt i deuluoedd dderbyn y cymorth angenrheidiol. Mae cyfres o sesiynau hyfforddiant i weithwyr y Cyngor a'r heddlu ar y cyd yn eu lle ar gyfer yr hydref hefyd.

3.2 **Strategaeth Cefnogi Teuluoedd**

Mae gwaith wedi ei gynnal i adnabod beth yw'r galw am gefnogaeth i deuluoedd ar draws adrannau'r Cyngor yn ogystal â mapio pa ddarpariaethau sydd ar gael i gefnogi teuluoedd ar draws Gwynedd yn barod a sut mae pobl yn cael mynediad i'r gwasanaethau yma. Mae'r gwaith yma yn gwella ein dealltwriaeth o'r sefyllfa bresennol, ac yn ein harwain i gynllunio sut y byddwn yn ymateb i'r anghenion ar y cyd gyda'n partneriaid. Datlbygiad cyffrous y misoedd diwethaf oedd lansio yr Hwb Teulu Gwynedd fydd yn rhoi gwybodaeth ar-lein i deuluoedd am y gefnogaeth sydd ar gael iddynt. Mae gwaith paratoadol wedi ei wneud hefyd i benodi Cysylltwyr Cymunedol i Deuluoedd fydd yn ymestyn gwaith Hwb Teulu Gwynedd drwy gynnig cymorth ymarferol yn lleol. Yn ychwanegol, mae gwaith eisoes wedi dechrau hefyd i gynllunio ar gyfer y gefnogaeth fydd ei angen ar deuluoedd yn y tymor canolig, gyda drafft o raglen waith wedi ei datblygu a cheisiadau ariannol yn cael eu paratoi i gefnogi'r gwaith pwysig hwn.

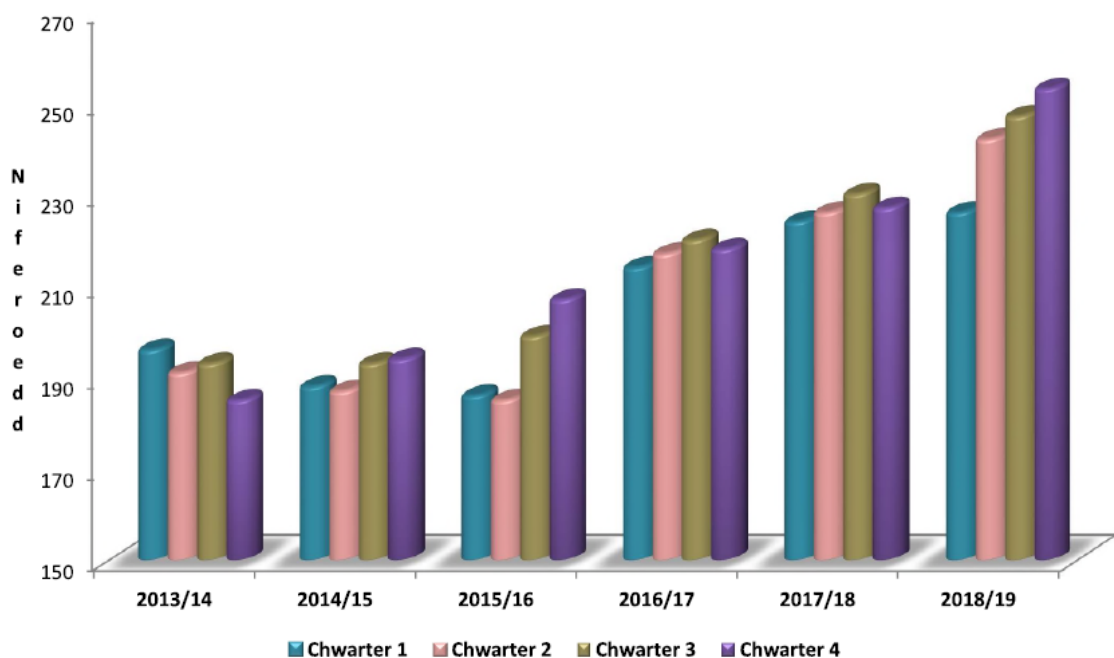
4. **PERFFORMIAD A MESURAU**

- 4.1 O ran Perfformiad yr Adran, mae'r mesurau yn parhau i awgrymu perfformiad cadarn o ran ymarfer a diogelu.
- 4.2 Rwyf yn falch o adrodd bod y prosiect **'Amddiffyn Plant yn Effeithiol'** a ariennir drwy arian grant trawsffurfio Cymru lachach yn symud yn ei flaen yn foddhaol iawn. Mae staff yn eu lle i arwain y gwaith ac mae rhaglen waith y flwyddyn o'n blaenau yn glir. Erbyn fy adroddiad perfformiad nesaf byddaf yn gallu adrodd ar ddatblygiadau a chanlyniadau cychwynol y gwaith hwn.

4.3 O ran y mesurau sydd yn ymwneud â'r maes Diogelu (SCC21, SCC14), mae'r 2 fesurydd yma wedi llithro rhywfaint wrth edrych ar ffigurau diwedd 2018/19. Mae'r mesurydd SCC14 wedi llithro yn sylweddol (**SCC14 Canran cynadleddau amddiffyn plant dechreuol oedd i fod i cael eu cynnal yn ystod y flwyddyn wedi eu cynnal o fewn 15 diwrnod gwaith i'r drafodaeth strategaeth**). 77% oedd cyfartaledd y flwyddyn, gyda 14 achos unigol na chafodd eu trafod o fewn yr amserlen. Rwy'n derbyn bod rhesymau dros nifer o'r rhain, ee. un achos yn delio â beichiogrwydd yn ei ddyddiau cynnar, neu oedi oherwydd amserlen y Llys, ond mae yna ddiffyg capasiti hefyd sy'n effeithio ar yr oedi, megis prinder amser Cadeirydd. Er y llithriad, nid oes gennyf bryder fod oediadau dianghenraid yn digwydd, ac mae'r gwasanaeth yn cadw llygad agos ar y rhesymau dros yr oediadau, ac ar y niferoedd dyddiau dros yr amserlen ddisgwyliedig er mwyn adnabod unrhyw broblem yn fuan.

4.4 Her fawr arall y mae'r Gwasanaeth yn ymwybodol ohono yw'r galw cynyddol ar amser ein staff oherwydd bod nifer cynyddol o blant yn dod i mewn i ofal y Cyngor. Ar ddiwedd mis Mawrth 2019 roedd cyfanswm o 253 o blant o dan ofal y Cyngor, sef cynnydd o 11% o'i gymharu â Mawrth 2018. Wrth i ni edrych ar y mesurydd **SCC021 Canran yr adolygiadau plant mewn gofal wedi eu cynnal o fewn amserlen statudol yn ystod y flwyddyn** daw'n amlwg bod diffyg capasiti staffio yn gallu arwain at oedi wrth gynnal adolygiadau. Roedd y ganran yma'n 90% rhwng Ebrill a Mehefin, ac er ei fod yn cymharu'n ffafriol â blynyddoedd blaenorol, mae'r Adran yn parhau i geisio gwella'r sefyllfa.

Plant mewn gofal ar ddiwedd chwarter

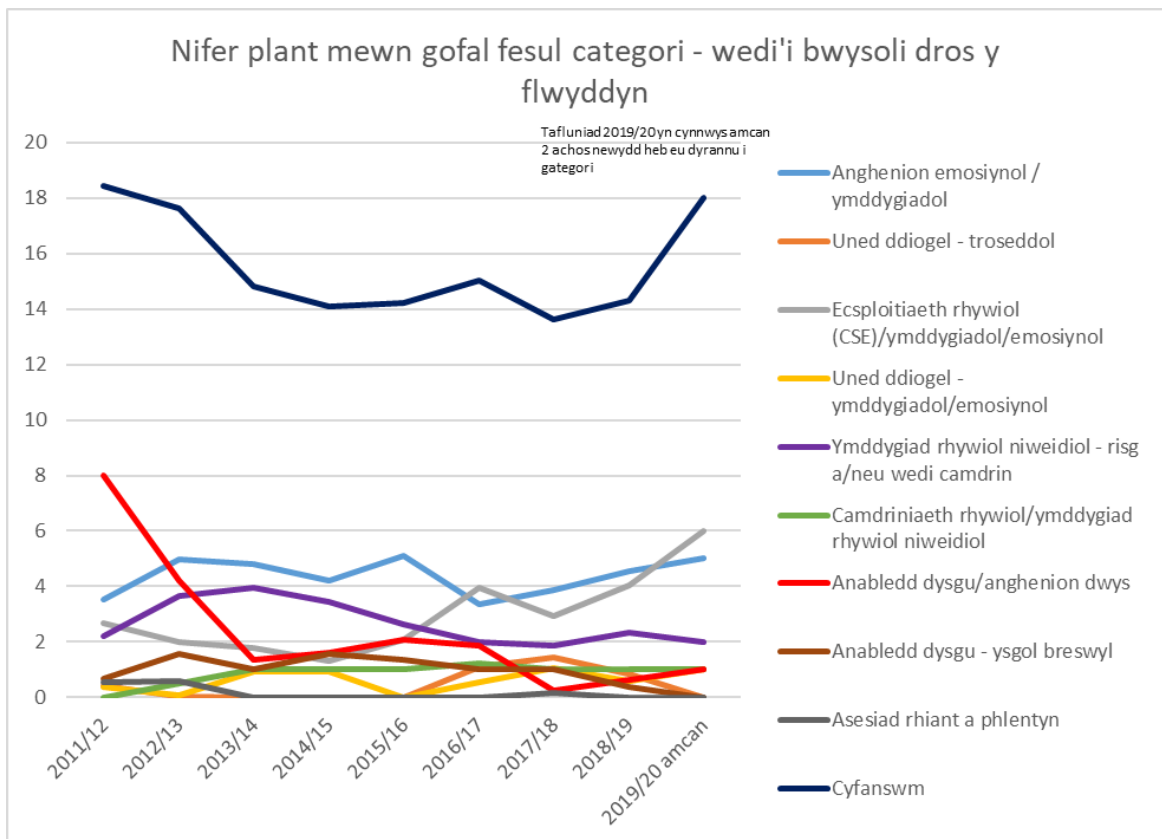

- 4.5 Ar ddiwedd Mawrth 2019, roedd 65% o'r plant a oedd mewn gofal mewn **lleoliadau maeth**, ac roedd 35% o'r cyfanswm yn ofalwyr maeth oedd yn deulu neu ffrindiau. Mae hi'n bryder i ni ar hyn o bryd nad oes gennym ddigon o leoliadau maeth cyffredinol i ateb y galw yn llawn o fewn ein adnoddau ein hunian. Byddaf yn trafod y mater hwn gyda'r Adran dros y misoedd nesaf.
- 4.6 Mae'r niferoedd o blant sy'n dymuno derbyn gwasanaeth eiriolaeth proffesiynol yn parhau yn isel. Er bod y plant sydd yn gymwys ar gyfer y gwasanaeth yma'n derbyn gwybodaeth amdano, nifer fechan sy'n derbyn y cynnig. Mae tystiolaeth anecdotaidd yn awgrymu nad ydi'r plant eisiau cynnwys oedolion newydd nad ydynt yn ei adnabod i mewn i'w bywydau ar adeg anodd iddynt. Maent yn fwy tebygol o ofyn am y gefnogaeth pan fo mater penodol iawn i'w drafod. Tydw i felly ddim yn credu bod yna le i ni boeni am y mesur hwn.
- 4.7 Mae'r mesurydd **SCC24 Canran y plant sy'n derbyn gofal yn ystod y flwyddyn a chanddynt Gynllun Addysg Personol o fewn 20 diwrnod ysgol i dderbyn gofal neu ymuno ag ysgol newydd yn ystod y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth** wedi derbyn cryn dipyn o sylw yr Adran ar y cyd gyda'r Adran Addysg. Mae'r data ar gyfer blwyddyn 2018/19, sef 31%, yn siomedig wrth gwrs felly rydym eisoes wedi dechrau ymateb er mwyn datrys unrhyw broblemau. Mae'r cyfrifoldeb i greu'r cynllun addysg personol yn y pen draw yn gorwedd gyda'r ysgol ei hun felly mae cynlluniau yn dechrau syrthio i'w lle bellach er mwyn gwella'r sefyllfa.
- 4.8 Bu cryn bwysau ar y gwasanaeth Cwynion a Gofal Cwsmer yn ystod y cyfnod Ebrill i Fehefin unwaith eto, gyda 38 cais am wybodaeth o dan y Ddeddf Diogelu Data, a dim on 1 a atebwyd yn hwyrach na'r targed o 20 diwrnod gwaith. 15 cais a dderbyniwyd o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, a 3 o'r ceisiadau yma a atebwyd yn hwyrach na'r targed. Mae nifer o'r ceisiadau yma yn gymhleth ac mae angen casglu gwybodaeth sydd mewn archifau mewn siroedd eraill. Gydag aelod o staff yn dychwelyd yn llawn amser fis Medi rwy'n ffyddiog, erbyn fy adroddiad perfformiad nesaf, y gallaf adrodd ein bod yn cwrdd â'n gofynion statudol yn y meysydd yma.
- 4.9 3 o bobl ifanc a brofodd ddigartrefedd yn ystod 2018/19, felly roedd y mesur **PMC35 Canran o ymadawyr gofal sydd wedi profi digartrefedd** yn ystod y flwyddyn yn 3.0%. Maent i gyd bellach wedi canfod llety, ac rwy'n gyfforddus nad oes problem hir dymor gyda'r Gwasanaeth. Wedi dweud hynny, un rhwystr, sydd hefyd yn hysbys i'r Gwasanaeth Tai, yw'r diffyg llety addas a fforddiadwy un llofft ar y farchnad agored neu ar rent. Mae rhai o'n pobl ifanc yn methu cael mynediad i lety wedi ei drefnu gan y Cyngor

oherwydd eu bod yn parhau yn llawn, a hynny'n aml oherwydd bod y bobl ifanc sydd yno'n barod yn methu canfod llefydd addas i symud iddo.

5 SEFYLLFA ARIANNOL/ ARBEDION

5.1 Fel yr ydych yn ymwybodol, oherwydd i mi adrodd mewn adroddiadau blaenorol, mae'r adolygiad 'Dechrau i'r Diwedd' wedi bod yn destun adolygiad ar y cyd rhwng yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd, Cyllid a'r Rheolwr Ymchwil a Gwybodaeth. Mae hwn yn gynllun arbedion £2.4miliwn yn ei gyfarwydd dros 8 mlynedd ond rydym wedi ail ymweld â thybiaethau'r model arbedion gwreiddiol gan ei bod yn ymddangos fod arbedion ariannol o'r cynllun wedi bod yn rhy uchelgeisiol yn sgil datblygiadau diweddar yn y maes gofal plant. Mae proffil poblogaeth plant mewn gofal wedi newid, cyfartaledd cost lleoliadau preswyl wedi cynyddu, ynghyd â chymlethdodau achosion. Mae yna gost ariannol uchel i'r Cyngor pan fo'n rhaid i ni ariannu lleoliadau preswyl i blant y tu allan i'r sir oherwydd bod eu anghenion yn gymhleth a dwys, ac nad oes modd adnabod lleoliadau i gyfarfod yr anghenion yn lleol ym mhob achos.

5.2 Fel mae'r graff uchod yn ei ddangos, mae cyfanswm y nifer o blant mewn rhai math o leoliadau megis anableddau dysgu wedi gostwng, ond mae rhai eraill, megis ecsplôitïaeth rywiol/ anghenion emosiynol/ materion ymddygiadol wedi cynyddu. Mae nifer cyfartalog y plant mewn lleoliadau all-sirrol wedi cynyddu eto i 16 yn Ebrill a Mai o'i gymharu â 14.3 yn 2018/19. Mae'n anhebygol felly y byddwn yn gallu gwireddu'r arbedion oedd i fod o dan y cynllun hwn yn 2018/19, nac ychwaith yn y flwyddyn ariannol bresennol. Rydym am edrych rwan ar gost ariannol a chost amser

swyddogion i gynnig gwahanol ddatrysiadau – ee. lleoli plant mewn gofal gyda'u rhieni, neu mewn lleoliadau all-sirol – er mwyn cynnig arbedion realistig i'r dyfodol.

- 5.3 Ar y llaw arall, mae'r rhagolygon diweddaraf yn cadarnhau ein bod ar hyn o bryd naill eisoes wedi cyflawni nifer o'r cynlluniau arbedion eraill ar gyfer y flwyddyn ariannol bresennol, neu ar drac i gyflawni'n amserol.

6 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 6.1 Dim i'w nodi.

7 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

7.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau ynglŷn â phriodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Mae'r adroddiad yn cyfleu darlun teg o sefyllfa'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd o ran gwireddu'r cynlluniau arbedion, gyda nifer o gynlluniau arbedion 2019/20 eisoes wedi eu gwireddu neu ar drac i wireddu'n amserol. Fodd bynnag, nodaf (yn rhan 5.1 a 5.2 o'r adroddiad) fod risg sylweddol i gyflawni yr hyn sy'n weddill o'r arbedion sy'n deillio o'r Adolygiad Dechrau i'r Diwedd am y rhesymau a nodir.

Rwyf eisoes wedi cwrdd gyda'r Aelod Cabinet Gwasanaethau Plant, yr Aelod Cabinet Cyllid, y Prif Weithredwr, Pennaeth yr Adran Plant, a swyddogion eraill cyfrifol, ac o ganlyniad mi fydd 'Tasglu Cyllid Plant' yn cael ei gomisiynu er mwyn costio gweithgareddau perthnasol.

Hefyd, bydd swyddogion Cyllid yn cynorthwyo'r Aelod Cabinet cyfrifol i fonitro'r cynnydd yn erbyn yr holl gynlluniau, a byddwn mewn lle i adrodd ymhellach ar y cynnydd a'r cynlluniau amgen yn dilyn yr adolygiad cyllidol nesaf.

7.2 Barn yr Aelod Lleol:

- 7.2.1 Ddim yn fater lleol.

7.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

- 7.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau

Atodiad 1 – Mesurau Perfformiad

